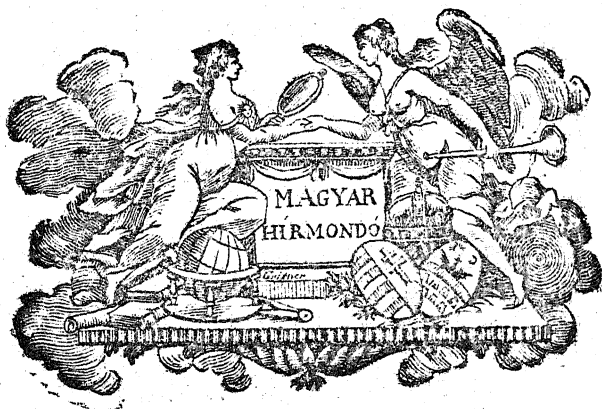

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDLMÉVEL.

o o o o o o o o

Nro 10.

Költ Bétsben, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
5-dik napján 1796-dik Esztendőben.

Hadi Környűlállások.

Berlin-benn eggy Könyv jött ki, *Euro-
pens politische Lage, und Staatsinteresse*
titulus alatt, mellynek Szerzője, *Prussziai*
Státus Polgárjának nevezi magát. Tzél-
lya ezen *Prusszus* Polgárnak az, hogy a'
Frantziák ellen össze-szövetkezett Hatal-
masságoknak társaságából lett ki-állását a'
Prussziai Felségnek ne tsak mentse; hanem
meg is igazíttsa. Okoskodásainak oda
megy ki a' summája: hogy eleitől fogva

L

minden frigyek vagy szövetségek, valamelyekre léptek egymással a' Fejedelmek, tsupánn az *Illendőségenn* fundálódnak, melyet a' *Prusszus* Polgár, *Convenienzenek* nevez. Ennek a' *Convenienzen* vagy *Illendőség*' kötelező erejének ideje pedig, ha elébb nem: avagy tsak akkor tagadhatatlanúl ki-telik, midönn a' Szövetségből következett kár, meg-haladta már felérőjét annak a' kárnak, melynek, a' Szövetségnél fogva való meg-történhetéséhez hozzá lehetett előre vetni leg-alább képzelődve. Már pedig — *így tsinállya az alkalmaztatást. a' Prusszus Polgár* — éppen ilyen környülállások közzé tette a' *Prussziai Felséget*, a' Frantziák ellen kötött Szövetségben való részvétel."

Ezenn tárgyra nézve; a' *Prussziai Felségnek* a' Frantziák ellen közönségessé tett Manifestumjából ezeket lehet olvasni:

"A' Német Hazának mostani állapota — *így fejezi ki magát a' Király* — meg-kívánnya, hogy a' régi Német bátorság egyesítse a' maga erejét és állhatatosságát. Nem is képzelheti Ő Felsége, hogy leg-szentebb és leg-szorossabb kötelességének ne esmérné minden Rendje a' Német-Birodalomnak, egész erejéből, minden mellékes tekintetek nélkül a' leg-buzgóbb módon meg-tenni (e' hadra) minden áldozatokat: mivelhogy ezen kötelességnek

teljesítését, kívánnya a' Rendektől az Ő
önön magok meg-tartása; kívánnya ön-
nön betsületjek; a' Hazá; a' Maradék;
Isten; és az emberiség. “

Magáról különösen azt mondja a' Ki-
rály, említett Mánifestomjában, hogy Ő,
mint tehetősebb Rendje a' Német-Biroda-
lomnak; kötelességének tartja, segítségére
lenni a' maga Rend-társsainak, az ellen-
ségtől való meg-támadtatások és ijjeszget-
tetések ellen.

Az Össze-fzövetkezésnek vagy Eggye-
sülésnek fundamentomáról szólván a' Ki-
rály, leg-kisobb említést se' tett a' *Con-
venienz*ről; hanem így ítelt: „Az Eggye-
ségnek, és a' Népek' egymáshoz való bi-
zodalmának egyedül való fundamentoma,
a' Szövetségeknek hívenvaló meg-tartása.
E' nélkül, nem áll jó fundamentomon se'
a' köz-tsendesség, se' a' Népek' boldog-
sága. “

Regensburgból Jan. 19-dikénn: — „A'
Würtembergi Hertzeg is voksoltatott itt
a' maga Követe által, a' Német-Birodalom'
hadi - kasszájába a' Rendek által adandó
summára: de tsak ötven Római hónapok-
ra (*Römermonátokra*), és így felénnyire,
mint voksolt a' nagyobb rész: egyfzers mind
olly kívánságát is jelentette, hogy méltóz-
tatnék O Tsász. Felsége meg-tudatni egész
bizonyossággal a' Frantzia Direktóriumtól:
Akar e' Az, igazságos és illendő Békes-

ségre lépni; vagy pedig Néki is az a' szándéka, melyet az ő fel-állíttatása előtt, a' Közjóra ügyeltt Deputátzió nyilatkoztatott vólt ki."

Mind a' *Rajna*-mellyéki, mind az Olasz-Országi ármádiánkhoz meg-kívántató szállítások, annál derekasabb folyamatosan vagynak: mivel kedvez rájuk az idő.

A' Bétsi Udvari Újságból: — „Jan. 26-dik napján költt *Moguntziai* hiteles Tudósítások szerént, az Északi frantzia Sereg, hirtelen való indulás eránt vett parantsolatot Jan. 22-dik éjtszakáján 11 óraker. Az a' Fr. Katonaság, melly *Solingenben* feküdt: valósággal is fel-kérekedett mindjárt azon éjtszaka, 12 óraker: nem különben más nap reggel Az is, melly, *Oplandenben* vólt quartélyon: 's mind ketten *Geldria* felé vették útjokat. Az el-ment tsapatok' tanjáiknak el-foglalására *Lefevre* Generális szállított által *Crefeld* mellől egy részt a' maga Ofztályából, de kevesebb számút, mint vóltak az említett tsapatok."

Egy *Wéseli* Levél azt az okát adja ezen változásnak: mivelhogy naponként nagyobb nagyobb mértékben kezdte mutoztatni magát *Belgyiomban*, a' *Frantzia* Igazgatással való meg nem elégedés.

A' frantzia fogságból Januárius' közepe' tájján vissza-szabadúlt Ts. K. és *Hannoveranus* Katonák beszélik, hogy *Bra-*

bántziába igen várja bé a' Ts. K. Sereget nagy része a' Lakosoknak.

Brüsszelből Jan. 15-dikénn: — „*Genappeböl* 's ennek környékeiről, olly számmal hordtak már ide fogva, mind egyházi, mind polgári, mind katonai renden lévő Személyeket, kik a' frantzia igazgatás ellen pártot ütöttek vala, hogy megtelvén minden tömlőtzők, szükség vólt még a' *Chambre des Comptes* nevezetű nagy épületet is fogházzá tsínálni.“

„Az *Ostendai* Kikötőhelyet nagy *Anglus* Katona-hajók tartják bé-kerítve.“

Zweybrückenből Jan. 21-dikénn: — „Rendkívülvaló módon készítik a' *Frantziák* magokat, az újj táborozáshoz. — *Számbéri* és *Mózaí* Seregeik' számára *Dániából* és *Prussziából* érkeztek remondalovak.“

Konstántzinápolyból Déc. 10-dikénn: „Két *Anglus* Frégátok bé-kerítve tartottak némelly fr. hajókat a' *Smirnai* Kikötőhelyben: de hogy meg-hallották egy Fr. Hajósseregnek töllök nem messze való ke-rengését: azonnal *Smirna* elől, *Cerigo* nevű, és a' *Velentzeiek*hez tartozó Szigethez vették magokat, a' hol egy *Anglus* hajó tartózkodott vólt, melyet magokhoz vé-vén, véle együtt a' Középtengerre mentek. — Egy Orosz és egy Ausztriai Kal-már hajó, mellyek a' Fekete-tengerről jöttek portékákkal, *Zante* nevű Szigetnél,

melly a' *Velentzei* Respublikáé, fogságába estek az említett frantzia Hajósseregek. "

Olasz - Országból. —

Genzából Jan. 16-dikánn: — „A kemény fergetegek le-szorították hegyeinkről a' Frantziákat: a' szükség pedig el-szorította őket nagy részént lapály-földjeinkről is, *Nizza* és *Ormea* felé. Némelly Kalmárjaink ugyan magokra vállalták vólt, hogy Tárházakat töltenek a' Frantziák számára; de meg-unatkoztak fogadássoknak tellyesítésében: mert a' szállítás árából, szép szónál egyebet nem kaptak. Papiros-pénzze, tsak van a' Fr. Katonaságnak: de azt senki se' ákarja már többé el-venni a' *Genzaiak* közzül: melly barátságtalanság eránt küldött is már ide *Scherer* Fr. Vezér egy panaszos Jelentést a' Fő-kormányfőkhöz: de ez se' parantsolhatja a' Lakosoknak, hogy olly darab papirossakat vegyenek el kéz pénz gyanánt, a' mellyekhez való bizodalmat önnön magok a' Fr. Elöljárók is igen meg-gyengítették mostanság, tudva lévő Végzéseikkel. Ígérte annakutánna *Scherer*, hogy fog nékie érkezni kéz-pénzze montól elébb: a' minthogy érkezett is valami; úgy nem különben ruha, hús és riskása is: de koránt sintsenek ezek olly egyarányúságban a'

szükséggel; hogy elégségesek volnának annak ki-pótolására. “

A' múltt esztendőben kívántt rendkívülvaló hadiadókat, ebben az esztendőben is kívánnya a' *Szárdíniai* Király, Január. 2-dik napján költt parantsolatjában: egyéb aránt is téteti újra a' jövő táborozáshoz meg-kívántató minden készületeket.

*Sicíliá*bann igen bőv aratás vólt: azért is meg-engedte a' *Neápolisi* Király, hogy bizonyos határszabások alatt, lehet ki-hordani gabonát az Országból, főképpenn *Angliá*ba.

Nagy - Britanniából. —

Gardner Admirális, el-indúlt *Angliá* partjaitól Jan. 14-dik napján, olly tzéllal, — a' mint *Londonban* hitték — hogy ismét a' *Frantzia* partok előtt, járkállyon fel's alá, melly végre, tizenkét nagy *Katona-hajókból* álló más *Hajóssereg* is úthoz készíti magát.

Az *Amérika*-mellyéki *Szigetek* felé alkalmas segítséggel indúlt *Christián* Admirális, még az újjabb *Tudósítások* szerént se' folytathatta fel-vett útját fzerentsésen, a' *Napnyugoti* szelek miatt.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' *Fő-kormányfzék*' nagyobb részének meg-határozása fzerént, 26-dik *Janáriusban*

kellett öfſze-gyűlni az egéſſz Közönséges-Társaságban az első Népi-Gyűléseknek; 27-dik Januáriusban, az említett első Gyűlések által ki-rendeltt Választóknak; az ezek által választatott Nemzeti Képviselőknek pedig Febr. 18-dikán *Hágában*.

Groninga' Frigyes-Tartománybann is öfſze-hívták az Elöljárók az első-Népi-gyűléseket, melly tselekedetjeből az Elöljáróknak nyilván ki-lehet hozni, hogy Ők is meg-eggyeztek a' *Batáviai* Közönséges-Társaság' Nemzeti-gyűlésének fel-állíttatásábann.

Frízia' Frigyes-Tartománynak Elöljárói, a' *Hágai* Fő-kormányfzéknél lévő Députátussaikhoz, némelly változtatásait küldötték azonn Intézetnek, mellyet, a' Nemzeti-gyűlésre nézve tett közönségessé a' Fő-kormányfzéket formáló Députátusoknak nagyobb Részé, 's ígérték, hogy ha az ő változtatásaikra reá áll az említett nagyobb Rész: úgy Ők se' fogják ellenzeni tovább a' Nemzeti-gyűlést. A' tengeri erő nagyobbítására se' akart semmit is adni elébb *Frízia*; de adott későbbben hetvenezer forintokat.

Zélandia' Frigyes-Tartomány' Képviselői leg-állhatatosabbak a' Nemzeti-gyűlésnek ellenzésében: úgymint a' kik, még Jan. tizenegyedik napján is olly protestátiót küldöttek *Hágába* a' Fő-kormány-

székhez, hogy Ők, Tartományoknak maga-uraságáról soha le nem mondanak, (a' mellyről pedig le kellene mondani: ha a' Nemzeti-gyűlésnek fel-állíttatásába meg-eggyeznének.) Vagynak azonban *Zélandiá*bann is némelly Lakosok, a' kik más képpen gondolkodnak: és nevezetesen ötfázkilentzvenkét Személlyek, adtak is által a' Reprezentánsoknak (Tartomány' Képét viselőknék) egy Írást, mellyben, következő Kérdéseknek meg-fejtetését kívánták 1.) Arra az esetre, ha a' több frigyes Tartományok' eggyességétől külön szakadna *Zélandia*, mitsoda eszközöket fognának elő-venni ennek óltalmazására a' Reprezentánsok? 2.) *Frantzia*-Ország és más Hatalmasságok, meg-fognák e' esmérni *Zélandiá*nak maga-uraságát? 3.) Van e' annyi pénzzek a' Lakosoknak, hogy mind a' Tartomány' adósságait ki-fizethessék, mind a' közönséges költségekre meg-kívántató summát ki-állíthassák? 4.) Az *Indiai* Birtokokból, meg-fogja e' tartani *Zélandia*, az ő reája eső Részt. 5.) Bé-szerezheti e' *Zélandia*, önnön kebeléből azokat az el-múlhatatlanul szükséges dolgokat, mellyeket eddig, más frigyes Tartomány-társsaitól kapott. — Az Írás' végző szavai, olly kívánságot foglalnak magokban, hogy *Zélandia* is eggyezzen meg a' Nemzet-gyűlés' fel-állíttatásába, 's ekképpen részesít-

ise Ő is magát azon hasznokban, mellyeket, a' Gyűlés által tejendő Intézetekből lehet várni.

Hágából Jan. 19-dikénn: — „A' múltt esztendőbenn, Jan. 18-dikánn hagyá ide *Frigyes-Belgyiomot* a' Helytartó Hertzegi-Ház: minekokáért ezenn történetnek emlékezetét, háromszori ágyúzások újjították meg iten tegnap: mai napon pedig, mellyenn a' múltt esztendőben béállottak vólt a' Frantziák *Amsterdámba*; meg-vendégelte Igazgatóinkat a' Frantzia Minister, 60 Személyekre terítettett asztalonn a' maga szállásán, melly a' Néhai Örökös-Hertzeg' lakó-helye vala. Estvére frantzia komédia' halgatással mulatták magokat Igazgatóink, a' Fr. Minister' társaságában. — Fényes Bált adott a' Pátróták' Klúbja.“

„*Amérika-mellyéki St. Eustach* nevű Szigetünkről, olly Tudósítást vettünk tegnapelőtt, hogy azt, védelmező Fr. Katonaság foglalta el az Ánglusok elől.“

„Minthogy azon Kiköltözött *Hollandus* Katonáknak, kiket *Ánglia* kezdett vólt tartani a' maga zsóldján, de már nem tart többé; ne talán kedvek jöne mostani szorúltságokban vissza-térni *Hollandiába*: tehát ezen Tartománynak Képviselői, halál-fiainak hirdettettek ki már előre mind Azokat, kik az afféle vissza-térést meré-

szelnék meg-próbálni: ha pedig az illyetén idegen zsóldon katonáskodott Kiköltöztek között, talán benn vólnának már valakik a' *Hollandiai* földön: tartoznak arról, huszonnégy órák alatt el-távozni: mert különben, halállal büntettetnek. Hasonló hirdetményeket fognak közönségek tétetni kevés napok alatt, a' több frigyes Tartományok is. “

„ *Zélándia'* Képviselőit meg-kérte a' Fő-kormányfő, hogy *Fríziának* példája szerént, küldenének ők is Deputátusokat *Hágába*, a' Nemzeti-gyűlés eránt való nehézségeiknek ideje korán való el-hárítása végett. “

Frantzia- Országból. —

A' Belső-dolgokra - ügyelő Minister *Benezech* minden Kikötőhelyekre írt, hogy ha valamelly *Smith* nevű német származású ember, a' ki, Kurírságot viselt Néh. *Calonne* Ministernél, hajóra akarna ülni: fogják el. El is fogták *Calaisban*: a' honnan *Hamburgba* szándékozott indulni.

Job Aimé után, *Mersan* nevű Tag is ki-töltődött az Ötfázak' Tanátságából a' közönséges Békességig: mivel Kiköltözött Személlyel vagyon rokonságban.

A' Direktórium, szükséges eszközöknek ítéli a' Közönséges-Társaság' fenn-tartására: — Hogy Néhai 16-dik *Lajos'* halála napján, Jan. 21-dikén, minden Tiszt

viselőik esküvéssel kötelezzék magokat a' Közönséges-Társasághoz való ragaszkodásra. — Hogy a' Tengeri Seregek' állapotja, újj Törvények által jobb lábra állíttassék. — Hogy Belgyiombann, a' Nemzet' számára el-foglalt Jófzágok el-adattassanak.

Minden Törvényeket, mellyeket a' *Frantzia* Nemzeti-gyűlések, 1789-dik esztendőnek Július' Hónapjától fogva, a' közelebb múlt 1795-dik esztendőnek 25-dik Octóberjéig tsináltak, fel-fzámlálta egy *Párisi* Újságíró, 's azoknak summáját hufzon-ötezernégyszázhetvenkilentzből állónak találta.

Elegyes Tudósítások.

A' *Szerviai* Zenebonások nem tartják meg tellyességgel, a' mit ígért a' Török Tsászárnak, képekbenn a' Vezérjek. Nem nyugosznak biz ők, azt mondják, mind addig, míg vissza nem mehetnek lakni *Belgrádba*. Illy környülállások között el-végezte magábann a' Török Tsászár, hogy egészen ki-írta az említett Zenebonásokat. Ki is vagynak már ellenek rendelve egynehány Seregofztályok, mellyek közzül eggyet a' *Belgrádi* Basa fog kormányozni; de már *Seraskieri* ranggal, melly újj méltóságra lett emeltetésével véget vét a' *Belgrádi* Kommendánszágnak. Ennek az Embernek el-meneteletét, nem tsak az eddig Kommendánszága alatt vólt saját

Népe sajnállya: hanem még a' *Szirmiumi* szomszédság is: mivel egy tsendesség-szerető, barátságos-jóféle Szomszédot vevett el benne.

A' *Londoni Újság*' elő-adása szerént, számos Uraságok jelentek meg mint Tanúk, a' *Carlton* nevezetű *Londoni* palotában, *Wallis* Hertzegné' szülésére, kik közül egy vólt a' *Kántuáriai* Érsek is.

Az *Ángliai* Korona-Örököse *Wallis* Hertzeg' Hitvese mellé fel-vétetett Szoptató-Dajka, hétszáz font sterlingtől esett el az által, hogy a' Hertzegné nem Férjfi, hanem Leány-Magzatot szült. Tsak akkor szokás t. i. az említett summát ajándékuł adni, az *Ángliai* Korona-Örököse' első Magzatját szoptató Dajkának: mikor a' Magzat Férjfi-nemen lévő.

A' *Wallis* Hertzeg-házában fel-állított gazdálkodáshoz képest, nem kaptak most ott frissítő szereket a' régi szokás szerént azon Személyek, kik a' gyermekágyas Hertzegné' állapotja eránt tudakozódtak. A' Státus-bölsője se' vevődött elő, mint-hogy költséges jobbításokat kellett volna azon tenni.

Londonba, Jan. 14-dik napján költözött bé télire a' Királyi Udvar, *Windsori* mulató-helyéből. Mihelyt bé-ért a' Király: mindjárt látogatására ment *Wallis* Hertzegnének, ki már akkor fenn-járákált.

Magyar Ország.

A' *Bánátból* Török - Országba való által-szállítgatására a' gabonának nem adódik már engedelem többé első Januárius-tól fogva: tsupánn Azok szállíthatnak még most oda által gabonát részünkről, kik az említett napnál elébb kaptak a' végre engedelmet.

Pestről 31-dik Januáriusban: — „Az itt lévő Universitásnál Physiológiát tanító T. *Rátz* Sámuel Prófesszor Urat, ki már a' Magyar Haza előtt, anyai nyelvünkön írt sok hasznos Orvosi Munkájáról is esmeretes, Consiliáriusi titulussal mélt. ztatott Ő Felsége meg-tisztelni.“

„Gyönyörűség érteni, mitsoda serénységgel viseltetnek itt körül belől sok tehetős Urak 's Gazdák, a' had' további folytatására való segítségével Ő Felségének. Sőt önnön maga a' Nép örömmel áll főttyával Katonának, meg-értvén Ő Felségének azon kegyelmes akarattját, hogy vége lévén ezen hadnak, örömet vívabotsáttya őket saját honnyaikba, hogy elobbeni munkájok után láthassanak.“

„Az idő itten, éppen olyan szép száraz meleg, mintha Május volna. Ha így tart tovább, attól lehet tartani, hogy a' Nap fel-költi a' télen aluvó fákat 's szőlő-töveket, és a' ne talán tán hideg tavasz, egész esztendőre újra el-altatja; melytől Isten őrizz!“

Januáriusnak 30-dikánn, melly, szü-
letése napja Országunk' Prímássának, meg-
jelent Ő Eminentziája' tiszteletére *Pest's*
Buda Városainak a' színe. Estvére Bál
vólt a' Királyi Helytartó Fő-Hertzeg' Fő-
Udvar-Mesterénél.

Béts.

Felséges Királyunk, mint gondos At-
tya a' Hazának, edes és hasznos kötelessé-
gének méltánn esméri, meg-hálálni azon
fzíves hajlandóságot, mellyet a' folyó had-
nehéz környülállásainak könnyebbítésében
nyilatkoztatnak a' Haza eránt ennek jó fzi-
vű Fiai és Leányai. Meg-halálta, az *Esz-
terházy* nagy méltóságú Hertzegi Ház' mo-
stani Fejének *Miklós* Hertzegnek is azonn
hazafiúi áldozatjait, mellyekről írtunk a'
múltt postánn. Valamint t. i. 1794-dik
elztendőben; úgy e' folyó 1796-dik elzten-
dő' Januáriussának 15-dik napjánn is külö-
nös Közfönő-Írást botsátott, maga tulaj-
don felséges nevének alólírásával a' Her-
tzeghez. Az újjabb Közfönő-Írásban
nem tsak a' mostani áldozat nagyon
igen szép, és a' Felség' nagy meg-elé-
gedését jelentő ki-fejezésekkel elő-ad-
va, a' melly fzerént, ditsösségesen hartzo-
ló Seregeink' számára, olly ígérlet mellett
ajándékozott a' Hertzeg tizenötezer mérő
zabot, hogy azt a' leg-közelebb lévő Ka-

tonai Tárházakba is fogja saját költségénn szállíttatni; hanem kedves és buzdító emlékezet tétetik a' már előbb bizonyított nemes szívüségéről is, melly szerént a' Hertzeg, 1794-dik esztendőben hatfázttizenkilentz újj Katonákat állított maga költségénn, 's ajánlott a' Felségnek. Annyival nagyobbra betsüli *ügymond* Ő Felsége, ezen igaz Hazafiúi segedelmeket: mivelhogy különösen ki-tettzik azokból az az indulat, mellyel a' Hertzeg' fényes Famíliája az Uralkodó Ház eránt viseltető buzgóságnak meg-mutatásában; 's valamint tulajdon Hazája, úgy az Ő Felsége' több más örökös Tartományai' boldogságának is elő-mozdításában, mind tehetségeinek, mind vérének fel-fszentelése által eleitől fogva meg-különböztette magát. — Végző szavai az Ő Felsége' Írásának ezek:

Caeterum quemadmodum mihi vicissim perquam volupe erit Dilectioni et Fidelitati Vestrae, peculiarem, quâ Eandem complector Benevolentiam, datâ quâvis opportunitate contestandi; ita Eidem Gratiâ et Clementiâ meâ Caesareo-Regiâ benigne, jugiterque propensus maneo.

Franciscus m. pr.

